

ویژگی‌های ممتاز حضرت معصومه سلام‌الله علیها

زیارت آن حضرت است که ثواب آن پاداش و جایزه بزرگی دارد: متن دقیق روایات استحباب زیارت و پاداش آن برای استفاده بیشتر مخاطبین ذکر می‌گردد:

زیارت آن حضرت است که ثواب آن پاداش و جایزه بزرگی دارد: متن دقیق روایات استحباب زیارت و پاداش آن برای استفاده بیشتر مخاطبین ذکر می‌گردد: حضرت معصومه تنها امام زاده ای است که امامان معصوم به زیارت آن حضرت تأکید کرده و پاداش زیارت آن حضرت را معادل با بهشت دانسته اند: **بَلَدَةٌ قَمٌّ وَ سَدَّقَتْ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تَسْمَى قَاطِمَةَ قَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةَ قَالَ الرَّاوي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ** امام صادق (ع) قبل از تولد امام کاظم (ع) ضمن تبیین جایگاه قم و قداست آن به جهت دفن فاطمه معصومه در آن؛ پاداش زیارت این بانو را ورود به بهشت معرفی کرد.

مقدمه

حضرت معصومه (س) ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که هیچ یک از امام زادگان ندارند؛ حرم آن حضرت و قبر نورانی اش برکات بزرگی دارد که در کمتر نقطه ای از زمین می‌توان یافت؛ بی‌مبالغه است که گفته شود یکی از مقدس‌ترین اماکن روی زمین و معادل دیگر اماکن مقدس دنیاست؛ در میان امام زادگان ایران و شهر قم و فرزندان حضرت امام موسی (علیه السلام) که نورافشانی می‌کنند، ماه تابانی که همه آن‌ها را تحت الشعاع انوار درخشان خود قرار داده، تربت پاک شفیعه محشر، کریمه اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله دخت گرامی موسی بن جعفر، حضرت معصومه سلام الله علیها می‌باشد.

حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها از جهت شخصیت فردی و کمالات روحی در بین فرزندان موسی بن جعفر سلام الله علیها بعد از برادرش، علی بن موسی الرضا علیه السلام در والاترین رتبه جای دارد. این در حالی است که شیخ مفید و دیگران فرزندان دختر امام کاظم علیه السلام حداقل هجده تن بوده اند و فاطمه در بین این همه بانوی مکرمه سرآمد بوده است. [1]

حاج شیخ عباس قمی درباره دختران موسی بن جعفر می‌نویسد: "برحسب آنچه به ما رسیده، افضل آن‌ها سیده جلیله معظمه، فاطمه بنت امام موسی علیه السلام معروف به حضرت معصومه است". [2]

اما شیخ محمدتقی تستری در "قاموسی الرجال" فضیلت وی را نه تنها در بین دختران، بلکه پسران حضرت غیر از امام رضا علیه السلام بی‌نظیر می‌داند و می‌نویسد: "در میان فرزندان امام کاظم علیه السلام با آن همه کثرتشان، بعد از امام رضا علیه السلام کسی هم شأن حضرت معصومه سلام الله علیها نیست" [3].

بی‌گمان این نحوه اظهارنظرها و نگرش به شخصیت فاطمه دختر موسی بن جعفر علیه السلام بر برداشت‌هایی استوار است که از متن روایات وارده از ائمه به دست آمده است. روایاتی که مقام‌هایی را برای فاطمه معصومه سلام الله علیها برشمرده اند مقامی که نظیر آن را برای دیگر برادران و خواهران وی ذکر نکرده اند و به این ترتیب نام فاطمه معصومه سلام الله علیها را در شمار زنان برتر جهان قرار داده اند. حال به طور اختصار به بررسی بعضی از خصوصیات که آن حضرت را از دیگر امام زادگان جدا می‌کند می‌پردازیم.

1- شرافت خانوادگی:

تأثیر شخصیت پدر و مادر در روح و جسم فرزندان را نمی‌توان انکار کرد. این تأثیرپذیری در وجود فاطمه معصومه سلام الله علیها از برجستگی خاصی برخوردار است. او از هر دو طرف (پدر و مادر) فضایی را به ارث برد که تنها برادرش علی بن موسی الرضا علیه السلام آن‌ها را به صورت کامل در خود جمع کرده بود و به نظر می‌رسد بتوان سر برتری شخصیت والای فاطمه معصومه سلام الله علیها بر دیگر فرزندان حضرت موسی بن جعفر علیه السلام را در همین نکته یافت که فاطمه معصومه سلام الله علیها مانند برادرش از هر دو طرف پاکیزه‌ترین خصال و ویژگی‌ها را به ارث برد با وجود بانوان دیگری در خاندان امام کاظم علیه السلام گویی "نجمه" ستاره پرنور بانوان امام کاظم است که به سان پرفروغ ترین ستاره‌ها می‌درخشند و به راستی که تمام فروغش را به دو پاکیزه گوهرش، علی بن موسی الرضا علیه السلام و فاطمه معصومه سلام الله علیها منتقل کرد. [4]

مطالعه سیره ائمه گواهی می دهد که طهارت و پاکی مادر شرط اساسی برای گزینش مادران امامان بوده است و سعادت‌ی که نصیب فاطمه معصومه سلام الله علیها شده این بود که مادرش، مادر امام رضا علیه السلام نیز بود. لذا از هر آلودگی در هر اندازه اش به دور ماند[5].

2- شفاعت گسترده:

بالاترین جایگاه شفاعت از آن رسول گرامی اسلام است، [6] اما دو تن از بانوان خاندان رسول مکرم شفاعت گسترده ای دارند که بسیار وسیع و جهان شمول است و می تواند همه اهالی محشر را فراگیرد: 1- خاتون محشر، صدیقه اطهر، حضرت زهرا سلام الله علیها 2- شفیعه روز جزا حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها

در مورد شفاعت گسترده حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها طبق احادیث منقول از اهل سنت و شیعه هیچ شک‌ی نیست؛ اما در مورد حضرت معصومه سلام الله علیها از جهت گستردگی شفاعت، هیچ کس حداقل هیچ بانویی به شفیعه محشر معصومه نمی رسد که امام جعفر صادق علیه السلام در این رابطه می فرماید: تدخل بشفاعتها شیعتنا الجنة باجمعهم" با شفاعت او همه شیعیان ما وارد بهشت می شوند. [7]

3- ویژگی های دیگر:

مثل عصمت، محدثه بودن، ورود زیارت نامه مخصوص و . . . باعث شده که حضرت معصومه سلام الله علیها از دیگر امام زادگان و برادران و خواهران پیشی گیرد. [8] و همچون ستاره ای درخشان در این آسمان بدرخشد و صاحب شأن و مقام خاصی بشود همان طوری که امام رضا علیه السلام در فقره ای از زیارت نامه آن حضرت می فرماید: فان لك عند الله شانا من الشان[9] یعنی تو در محضر الهی شأن و منزلت وصف ناپذیری داری که بر خاک نشینان این عالم قابل تصور نیست و تنها خدا و پیامبر و اوصیاء طاهرینش بر آن واقف اند.

4- ویژگی و امتیاز منحصر به فرد:

دیگر اینکه زیارت آن حضرت است که ثواب آن پاداش و جایزه بزرگی دارد: متن دقیق روایات استحباب زیارت و پاداش آن برای استفاده بیشتر مخاطبین ذکر می گردد: حضرت معصومه تنها امام زاده ای است که امامان معصوم به زیارت آن حضرت تأکید کرده و پاداش زیارت آن حضرت را معادل با بهشت دانسته اند: بَلَدَةٌ قَمٌّ وَ سَدَّقْنَ فِيهَا امْرَأَةً مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى قَاطِمَةَ قَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةَ قَالَ الرَّاوي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ [10] امام صادق (ع) قبل از تولد امام کاظم (ع) ضمن تبیین جایگاه قم و قداست آن به جهت دفن فاطمه معصومه در آن؛ پاداش زیارت این بانو را ورود به بهشت معرفی کرد

1- «عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرَّضَا عَ عَنْ زِيَارَةِ قَاطِمَةَ بِنْتِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ ع يَقُمْ فَقَالَ مَنْ زَارَهَا قَلَهُ الْجَنَّةُ» سعد اشعری که از بزرگان قم بوده است واز علمای بزرگ و صاحب نام که از اصحاب بزرگوار ائمه است از امام رضا (ع) درباره زیارت قبر فاطمه معصومه در قم سؤال نمود امام فرمود پاداش آن بهشت است.

2- «عَنْ ابْنِ الرَّضَا ع قَالَ مَنْ زَارَ قَبْرَ عَمَّتِي يَقُمْ قَلَهُ الْجَنَّةَ [11]» امام جواد (ع) فرمود هرکس قبر عمه ام را در قم زیارت کند پاداش او بهشت است؛ زیارت بامعرفت و با حفظ جوانب و لوازم زیارت و شروط مخصوص آن مانند دیگر زیارات که اجتناب از محرمات و مراقبت از واجبات و رعایت حقوق الناس از مهم ترین شرایط قبولی زیارت و حفظ ثواب آن است.

5- موقعیتی و برتری جایگاه شهر مقدس قم

موقعیتی و برتری جایگاه شهر مقدس قم و قداست و برکات آن از وجود حضرت معصومه (س) است؛ یکی از برکات حضور حضرت معصومه در ایران و قرار گرفتن قبر شریفش در قم حوزه سترگ قم است که در سایه این بانوی کریمه صدها دانشمند و عالم بزرگ تربیت یافته و در تولید علوم الهی و گسترش آن کوشیده اند؛ اهل قم باید قدرشناسی کنند از حرم این بانوی بزرگ که نام آن ها به جهت قبر این بانو در معراج نبوی گفته شده است و آیاتی از قرآن در شان این شهر مقدس توسط امام معصوم تفسیر شده است؛

الف- «وَرَوَى بَعْضُ أَصْحَابِنَا قَالَ كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع جَالِسًا إِذْ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ فَإِذَا جَاءَ وَعَدَّ أَوْلَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَ كَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا فَقُلْنَا جُعِلْنَا فِدَاكَ مَنْ هَؤُلَاءِ فَقَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ هُمْ وَ اللَّهُ أَهْلٌ قَمٌّ»

ب- شهر قم به جهت وجود قبر فاطمه معصومه (س) حرم همه اهل بیت است: «وَرَوَى عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَهْلِ الرَّيِّ أَنَّهُمْ دَخَلُوا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع وَ قَالُوا نَحْنُ مِنْ أَهْلِ الرَّيِّ فَقَالَ مَرَحَبًا يَا خَوَانِنَا مِنْ أَهْلِ قَمٍّ فَقَالُوا نَحْنُ مِنْ أَهْلِ الرَّيِّ فَأَعَادَ الْكَلِمَةَ قَالُوا ذَلِكَ مِرَارًا وَ أَجَابَهُمْ يَمِثْلَ مَا أَجَابَ بِهِ أَوَّلًا فَقَالَ إِنَّ لِلَّهِ حَرَمًا وَ هُوَ مَكَّةُ وَ إِنَّ لِلرَّسُولِ حَرَمًا وَ هُوَ الْمَدِينَةُ وَ إِنَّ

لَأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَرَمًا وَ هُوَ الْكُوفَةُ وَ إِنَّ لَنَا حَرَمًا وَ هُوَ بَلَدَةٌ فَمَّ وَ سَدَّقْنَا فِيهَا امْرَأَةً مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةَ قَالَ الرَّاوي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ» [12] جمعی از اهل ری که از شیعیان بودند در محضر امام صادق مشرف بودند و خود را معرفی کردند که ما از اهل ری هستیم، امام شروع کرد از تمجید اهل قم و به آفرین گفتن به آنان و ذکر ویژگی های آن و آنرا حرم اهل بیت شمرد و علت آنرا قبر شریف حضرت معصومه معرفی کرد؛ اهل قم باید بدانند که امام صادق (ع) قرن‌ها پیش به آنان آفرین گفته و تشویقشان کرده است؛ باید این رتبه استثنائی را قدر دانست؛ علما و طلاب و دانشجویان اولین مخاطب این تشویق هستند؛ باید پیام امام را که قرن‌ها پیش داده است درک کنند و مصداق تشویق باشند؛ و در ترویج و تبلیغ پیام اهل بیت در جهان و نجات مردم دنیا از تاریکی و جهل بکشند؛ پیام مهم امام این است و تشویق آن حضرت جهت دارد؛ تشویق به تلاش است؛ مردم قم نیز باید این پیام را با جان و دل درک کرده اولاً : قدر قبر نورانی و حرم شریف و علما و مراجع و حوزه را بدانند؛ شئون اسلامی را در آن بیش از همه رعایت کنند و الگوی عملی عفاف و حجاب و عفت و عمل به واجبات و پای بندی سرسخت به نماز باشند؛ کسبه و بازاریان قم الگوی کاسبان باشند؛ صنعتگران متدین باشند و الگو باشند و عامل احکام دین باشند؛ و در هنگام نمازها و اذان محل کسب خود را لا اقل در اطراف حرم تعطیل و در نماز جماعت حرم به احترام حرم آن حضرت واز باب قدر شناسی شرکت نمایند؛

ج- «لولا الغميين لصاع الدين» اگر اهل قم نبودند و زحمات طاقت فرسا و وسیع آنان در راه نشر علوم و فرهنگ اهل بیت نبود؛ دین خدا از بین می رفت؛ این روایت درباره هیچ گروه جمعیتی دیده نشده است؛ منظور از اهل قم علما و بزرگان و محدثین و مردم متدین قم هستند؛ که علما با قلم و بیان و عمل و مردم و تجار و بازاریان و کسبه با عمل و اطاعت از فرامین شریعت دین را زنده داشته اند. بدون شک و تردید همه اینها از برکات و امتیازات وجود با برکت حضرت معصومه (س) هست.

6- کرامات حضرت معصومه (س)

ویژگی مهم دیگر حضرت معصومه این است که کراماتی که از آن حضرت و قبر شریفش به همه مسلمانان و علاقه مندان اهل بیت و اهل علم و مراجع عظام رسیده که بی مانند است که همه اهل دل آشنا هستند و همه مردم این نورانیت را با جان و دل احساس کرده اند؛ معروف است ملا صدرا بزرگ که در کهنک قم در تبعید به سر می برد در نوشتن اسفار وقتی با مشکلات و غوامض فلسفی گیر می کرد با استعانت از معنویت و نورانیت حرم کریمه اهل بیت این مشکلات علمی را حل می کرد؛ همه مراجع خاطراتی شبیه آن را دارند؛ همه طلبه ها و دانشجویان از این خاطرات زیاد دارند که اگر نوشته شود بی تردید به دهها مجلد می رسد.

منابع

[1]. صدوق، عیون الاخبار، موسسه الاعلمي للمطبوعات، بیروت، ج 1، ص 14؛ شیخ مفید، الارشاد، دارالمفید، ج 2، ص 244.

[2]. شیخ عباس قمی، منتهی الامال، انتشارات هجرت، ج 2، ص 273.

[3]. ر.ک: مجله کوثر، شماره 33، شخصیت حضرت معصومه.

[4]. کلینی، اصول کافی، چاپ مکتبه الصدوق، تهران، ج 1، ص 477.

[5]. طبرسی، اعلام الوری، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ص 302.

[6]. سوره بقره، آیه 256.

[7]. سفینه البحار، شیخ عباس قمی، کتابخانه سنائی، تهران، ج 2، ص 376.

[8]. طبق حدیثی از امام رضا - علیه السلام - لقب حضرت به حضرت فاطمه دادند و این دلالت بر عصمت و پاکی آن حضرت دارد. طبق نقل علامه امینی در الغدیر، حضرت معصومه - سلام الله علیها - ناقل حدیث از اجداد خود بوده است از این روی به وی محدثه می گویند. علامه امینی، الغدیر، ج 1، ص 196

[9]. علامه مجلسی، بحارالانوار، مؤسسه الوفاء، بیروت، ج 102، ص 266.

[10]. بحارالأنوار ج : 57 ص : 217

[11]. شیخ حر وسائل الشیعه، ج 14، ص 576

[12]. بحارالأنوار ج : 57 ص : 217

منبع : خبرگزاری حوزه , امیرعلی حسن لو